

9. CAVEN SEU SARNEN.

Depositionis

(Rev.da N. – Abbas Caven.)

(14 decembris 1974)

FACTI SPECIES. - 1. Pium Sodalitium in pago Decorata dioecesis Beneventanae ab Exc.mo Archiepiscopo Augustino Mancinelli anno 1946 fundatum, post visitationem apostolicam a Rev.do P. Benedicto Lenzetti O.P. urgente novo Archiepiscopo Calabria factam, alio migrare constituit et a Rev.do Abbate SS. Trinitatis Caven admissum est et, servatis omnibus iuris praescriptis, die 17 iunii 1964 in congregationem religiosam sub titulo «Suore Figlie di Nostra Signora di Fatima», erectum est, cuius prima antistita erat Mater M. C., pii sodaliti fundatrix. Pio sodalio fundando et diffundendo parochus loci Decorata, Rev.dus P. J., validam navaverat operam, qui tamen, post visitationem apostolicam, iussu Sanctae Sedis, ullo modo sese in regimen vel directionem sodaliti immiscere prohibitus est.

2. In primo Capitulo generali novae Congregationis, die 8 augusti 1970, Soror G. N. in Superiorissam generalem canonice electa est una cum Vicaria generali et quattuor Consiliariis generalibus.

3. Relationes inter Superiorissam generalem et Abbatem Ordinarium Caven M. M. citius difficillimae factae sunt ob quosdam abusos in regimine Congregationis necnon ob defectum mutuae comprehensionis, quae causa exstitit cur Abbas Ordinarius propositum conciperet Sororem N. ab officio amovendi. Hic, enim, colloquio praeliminari cum Subsecretario Sacrae Congregationis pro Religiosis et Institutis Saecularibus habito, die 1 iulii 1971, Em.mum Cardinalem Praefectum certiore facit de quibusdam regiminis abusibus ac facultatem implorat antistitam N. ipsiusque Consiliarias deponendi. Sacrum Dicasterium imploratam facultatem non concedit, attamen, Exc.mus Secretarius, ope telephoni, consilia quaedam Abbati proponit, scilicet ut Antistitam et Consiliarias ad renuntiandum officiis suis invitet, seu inducat. Consilio hoc accepto, Abbas, una cum suo Vicario generali, die 8 iulii 1971, coram Consilio generali Instituti, in domo principi coadunato, in pago Roccapiedimonte, comparet, graves errores gravesque irregularitates in gubernio patefacit atque omnes praesentes ad renuntiationem officii invitat. Dum quattuor Consiliariae, invitationi Abbatis obtemperantes, officio statim renuntiant, Superiorissa N. eiusque Vicaria renuntiare recusant (cfr. processus verbalis, Summ. 10-11). Incontinenti, i. e. die sequenti, Soror N. violentam epistolam ad Abbatem Ordinarium mittit, cuius exemplar, rei cognoscendae causa, etiam ad Sacram Congregationem transmittit (Summ. 5-6). Abbas Ordinarius, epistola diei 12 iulii 1971, praefatas recusationes Sacrae Congregationi notas facit una cum relatione exitus suae interventionis (Summ. 7-10), atque facultatem postulat novam antistitam et consiliarias nominandi. Sacra Congregatio, quae interim exemplar violentae epistolae a Sorore N. ad Abbatem missae cognoverat, petitam facultatem non concedit, sed Sororem N. invitat ut exhibeat «una sua particolareggiata relazione intonata ad uno stile calmo e pacato, allo scopo di offrire le giustificazioni ritenute più opportune di fronte alle accuse mosse dall'Abbate di Cava dei Tirreni». Soror N. propterea longam rei expositionem ad Sacram Congregationem, die 8 augusti 1971, transmittit in qua Rev.dum Abbatem iterum atque iterum duris verbis propter facta diei 8 iulii accusat (Summ. 16-22).

4. Sacra Congregatio, perpensis scriptis Sororis N., ad gravem conclusionem devenit, scilicet ut Antistitam atque totum eius Consilium amoveret. Formale decretum amotio-

nis, Prot. N. 25302/71, die 24 augusti editum, ad Rev.dum Abbatem, exsecutionis causa, a Sacra Congregatione transmissum est; ipsa die, Sacrum Dicasterium litteras ad Sororem N. mittit ut praefatam provisionem explicet «in attesa che si verifichi la possibilità della convocazione di un nuovo capitolo generale ... l'unica misura attualmente possibile per la pacificazione degli animi ...». Decretum Sacrae Congregationis exsecutioni rite mandatuni est die 30 septembris 1971. Die autem 2 octobris 1971, Soror N. ad Tribunal Sacrae Romanae Rotae recurrit validitatem praefati decreti impugnans atque poenalem provisionem postulans contra modum agendi Abbatis Ordinarii, ad normam can. 2355 (Summ. p. 29-34). Recursus Antistititae, subsequenti die 9 octobris, competentiae causa, a Tribunali Sacrae Romanae Rotae ad H. S. T. transmittitur. In Congressu diei 18 aprilis 1972 decernitur: «Dilata. Interim exquiratur a Sacra Congregatione pro Religiosis et Institutis Saecularibus utrum post Visitationem Apostolicam de qua in litteris eiusdem Dicasterii diei 27 martii 1972 decretum suum diei 24 augusti 1971 uti definitivum habeat». Ad instantiam H. S. T., Sacra Congregatio, litteris dei 19 iunii 1972, notum facit: «Tutto ben considerato, questo Sacro Dicastero ritiene di considerare definitivo il predetto decreto e, avendo nominato nel frattempo il P. Pasquale di Rienzo, O.C.D., Assistente Religioso delle Figlie di Nostra Signora di Fatima, attende una prima sua relazione, in seguito alla quale si potrà procedere, in un prossimo futuro, ad un Capitolo generale straordinario, affinché le Suore possano eleggere liberamente la Superiora Generale e il suo Consiglio». Iterum H. S. T., litteris diei 17 novembris 1972, exquirat a Sacra Congregatione num post memoratam epistolam mensis iunii «alcunché di nuovo sia intervenuto, per cui la Madre N. possa ritenersi soddisfatta» quoad Capitulum generale extraordinarium promissum, cuius finis erit pacificatio animorum. Sacra Congregatio, die 1 decembris 1972, notum facit: «L'Assistente religioso ... ha inviato una breve relazione il 24 ottobre scorso, nella quale conferma il clima di sfiducia, di depressione e di impossibilità di ripresa ... In tale situazione sembra impossibile radunare il Capitolo generale per procedere all'elezione del nuovo Consiglio, mancando la serenità e la tranquillità degli animi». Soror N., rogata ut mentem suam aperiat circa prosecutionem iudicii, in memoriali diei 12 ianuarii 1973, expresse declarat: «Con riserva di ulteriori chiarimenti, se necessari, la sottoscritta conferma a cotesto Tribunale la necessità di procedere nell'amministrazione della giustizia». Recursu ad disceptationem iam admissa, in delibatione praeliminari coram Exc.mo Secretario habita, die 3 martii 1973, sequens formula dubii concordata est: «An constet de violatione legis in procedendo vel in decernendo relate ad decisionem Sacrae Congregationis pro Religiosis et Institutis Saecularibus diei 24 augusti 1971».

IN IURE. - 5. Officium ecclesiasticum, praeterquam ex natura rei, i. e. independenter a voluntate titularis vel superioris (morte titularis, lapsu temporis praefiniti, resoluto iure superioris), amitti potest sive per voluntatem titularis sive per voluntatem legitimi Superioris: in primo casu habetur *renuntiatio*, quae vocatur etiam resignatio, dimissio; in secundo casu vero habetur *privatio* officii.

Renuntiatio est libera officii abdicatio a titulari facta et a Superiore competente acceptata. Ne *renuntiatio expressa* cedat in damnum titularis, disciplinae ecclesiasticae vel animarum, can. 184 exigit: ut titularis sit sui compos; ut *renuntiatio* non sit titulari interdicta iure communi vel particulari; ut habeatur iusta et proportionata causa; ut libere fiat; ut fiat absque simonia; ut fiat forma praescripta, i. e. scripto vel coram duobus testibus; ut fiat competenti Superiori; ut a Supe-

riore acceptetur. Renuntiatio tacita, quae iure expresse praesumitur et acceptatur, in casibus taxative determinatis habetur (can. 188).

Privatio est actus Superioris quo titularis officio ecclesiastico privatur etiam invitatus, iusta tamen de causa. Privatio incurritur *ipso iure*, i. e. facto ipso a titulari posito, in casibus de quibus in canonibus 188, n. 4-8, 2396, 2398. Ceteris in casibus privatio officii venit *ab homine*, nempe ex facto legitimi Superioris. *Ratione modi procedendi*, privatio officii est *administrativa*, si Superior competens procedit de plano, vel si agatur de officiis inamovibilibus aut paroecialibus, mediante processu administrativo; *iudicialis*, si officii privatio fieri debet mediante processu stricte dicto. *Ratione causae*, privatio officii est *oeconomica* si fit etiam citra titularis delictum vel culpam, quia sive bonum animarum vel officii, sive bonum spirituale aut bona fama titularis exigit ut officio privetur; *poenalis*, quae scilicet supponit delictum ex parte titularis, quod delictum secumfert ipso iure officii privationem, vel est causa sufficiens ut iudex decernat officii privationem. Privatio iudicialis et poenalis est privatio proprie dicta, privatio vero administrativa et oeconomica dicitur *amotio* seu *remotio*.

Privatio administrativa. Privatio officii amovibilis non curati, cum sit actus ordinariae administrationis, decerni potest «ab Ordinario ex qualibet iusta causa, prudenti eius arbitrio, etiam citra delictum, naturali aequitate servata, sed certum procedendi modum sequi minime tenetur ...; privatio tamen effectum non habet, nisi postquam fuerit a Superiore intimata» (can. 192, § 3). Hoc in casu, Ordinarius decretum amotionis dat de plano, quia certum procedendi modum sequi minime tenetur. Attamen, cum agatur de privatione alicuius iuris subiectivi seu quaesiti, requiritur iusta causa, quae potest esse sive ex parte officii, sive ex parte instituti vel Ecclesiae, sive ex parte titularis, etiam citra delictum vel culpam utcumque, iudicium de existentia iustae causae, relinquitur prudenti Ordinarii arbitrio, qui debet servare aequitatem naturalem, i. e. curare ne iniuste damnum in fama remoto inferatur (cfr. P. TOCANEL P., *Institutiones iuris canonici, pars prima*, Romae 1973, pp. 148-156; A. CORONATA M., *Inst. iuris can.*, I, pp. 304-317). Codex leges speciales de privatione officiorum religiosorum nullas habet, et non est dubium quin leges de officiis ecclesiasticis in genere deque eorum amotione pro officiis in religionibus valeant, nisi aliud constet. Idque de officiis seu muneribus in religionibus mulierum, praesertim post interpretationem authenticam diei 26 martii 1952 (A.A.S. XXXIV (1952), p. 497, ad VI), certe valet. Saepius tamen ubi de officiis religiosis agatur, ius particulare suas normas habet, quin tamen Constitutiones de amotione Superioris generalis agere valeant, haec enim ad supremam auctoritatem pertinet. Nullum igitur est dubium quin Sacra Congregatio pro Religiosis et Institutis Saecularibus, quae nomine et auctoritate Summi Pontificis agit, gubernium cuiuscumque Religionis, positis ponendis, tollere seu amovere possit, ad eam enim spectat «quae respiciunt Institutorum erectionem, *moderamen*, suppressionem; finis proprii tutelam et prosecutionem, *regimen et disciplinam*...» (Const. Ap. R.E.U., n. 73, § 2); inter quae et amotionem Superioris supremi etiam cum toto Consilio contineri, tum verborum sensu tum quotidiana Sacrae Congregationis praxi manifestatur.

Quaemadmodum Episcopus nullum procedendi modum in amotione administrativa decernenda sequi tenetur, ita et modus seu procedura a Sacra Congregatione adhibenda nulla praescribitur, sed *Ordo servandus* anni 1908 praescribit: «In causis apud Sacras Congregationes administrationis seu disciplinae tramite agitandis, remota litis contestatione, exclusa auditione testium nullisque scriptis patronorum receptis habebitur quaestio; audientur tamen semper partes quorum interest, ab iisque producta documenta excutuntur» (pars altera, cap. III, n. 7 apud Fontes Cod., VIII, n. 6460, p. 515). Itaque Sacrae Congregationes modo administrativo seu disciplinari agentes, observantiam legum urgendo, idoneos officiales seu superiores promovendo, controversias, si quae oriantur, ad maiorem Ecclesiae vel Religionis profectum dirimunt. Sicut Episcopus amotionem «ex qualibet iusta causa, prudenti eius arbitrio, etiam citra delictum, naturali aequitate servata», decernere potest, ita et Sacra Congregatio. Si vero de causa iusta et sufficienti ad Superiorem religiosum removendum quaeratur, haud inepta analogia ex amotione parochorum sumi valet, scilicet causa «quae ipsius ministerium, etiam citra gravem suam culpam, noxium aut saltem inefficax reddit» (can. 2141, § 1). Itaque, Superior cuius regimen in detrimentum Religionis vertit, sorores a sororibus dividit, et praesertim quae decretis Sanctae Sedis aliorumque superiorum legitimorum subiacere renuit et malum exemplum filiabus praebet, iuste ab officio amoveri potest (cfr. S. GOYENECHE, *Consultationes*, in *Comm. pro religiosis*, 1958, pp. 30-32).

7. Adversus decretum quo titularis sive de plano sive mediante processu administrativo ab officio removetur interponi potest recursus sive hierarchicus seu ad Superiorem maiorem usque ad Dicasteria Curiae Romanae, sive iurisdictionalis ad Sectionem Alteram Signaturae Apostolicae. Recursus hic iurisdictionalis legem decisionem competentis Dicasterii Curiae Romanae violatam esse supponit (Const. R.E.U., n. 106; *Normae Speciales*, art. 96, n. 1). At recursus adversus actum alius Superioris, legem violantem, minime ad Signaturam sed ad Superiorem hierarchicum et tandem ad Sacram Congregationem competentem interponi valet. Itaque Sectio Altera Signaturae Apostolicae actum Superioris ecclesiastici infra Dicasterium Curiae Romanae iudicare nequit, nisi qui a competenti Dicasterio tamquam suus approbatus vel confirmatus fuerit. Si vero nulla sit relatio inter actum inferioris et decisionem competentis Dicasterii, seu, ut ita dicam, nulla continuitas inter utrumque actum, recursus ad Signaturam adversus decisionem Dicasterii fieri potest (Interpr. 11 ian. 1971, ad II) (A.A.S. LXIII (1971) p. 329), non autem adversus actum inferioris de quo Dicasterium Curiae Romanae nihil decidit.

IN FACTO. 8. Praeliminare nostrum officium est obiecti causae a nobis definiendae circumscriptio. In recursu enim a Sorore N. exhibito, multa, immo plura, continentur quae H. S. T. competentiae aliena sunt, puta: dirae accusationes contra Abbatem SS. Trinitatis Cavensis vel contra Antistitam generalem a Sacra Congregatione nominatam; miserrimae conditiones materiales, religiosas et spirituales.

les Sororum quae servitio Abbatiae addictae erant; Abbatis allocutio coram Consessu generali Sororum, quando – de consilio Exc.mi Secretarii Sacrae Congregationis – renuntiationem officio omnibus praesentibus proposuit et fere ab omnibus obtinuit; saecularizatio ex parte quarumdam religiosarum, quae Abbati et novae Antistitae tribuitur; suppressio vel derelictio duarum domorum religiosarum a nuper electa Antistita statuta; modus agendi novae Antistitae quae se exhibet «indelicata, prepotente e autoritaria» etc. De his omnibus nobis agendum non est: multa enim post innovatum regimen Instituti evenerunt, vel, si praecesserunt, nullum cum eo relationem habent; multa tandem meritum et non legitimitatem actus administrativi respiciunt. Causa igitur nostra tantummodo decisionem diei 24 augusti 1971 a Sacra Congregatione pro Religiosis et Institutis Saecularibus statutam respicit, utrum, scilicet, haec decisio, gubernium Instituti auferendo aliudque instituendo, legem formalem vel substantialem violaverit. Veruntamen, cum actus Abbatis, quos recurrens tantopere criminatur, occasio provisionis apostolicae fuerint, istos prius considerabimus, qui adiuncta et causas in quibus decretum amotionis nititur clarius manifestabunt. Hi tamen actus obiectum directum causae nullo modo constituere possunt, quia exquisitae et obtentae renuntiationes minime a Sacra Congregatione confirmatae vel acceptatae fuerunt. Sacrum, enim, Dicasterium amissionem officiorum Antistitae generalis eiusque Consiliariarum decrevit per voluntatem Superioris, i. e. per privationem administrativam et economicam, non autem per voluntatem titularis, i. e. per renuntiationem. Hisce de causis, in delibatione praeliminari coram Exc.mo Secretario H.S.T. habita, praesentibus ac consentientibus recurrentis atque resistentis patronis, citata formula dubii concordata est: «An constet de violatione legis in procedendo vel in decernendo relate ad decisionem Sacrae Congregationis pro Religiosis et Institutis Saecularibus diei 24 augusti 1971».

9. Indoles Sororis Gemmae N. praesertim ex eius scriptis et ex relatione visitationis apostolicae tertiae patet. Haec, vix ad supremum religionis munus electa, languescenti congregationi novum vigorem inspirare coepit, sed ideam fixam indesinenter sequebatur ut Rev.do P. J., «fundatori Instituti» plenam potestatem regendi et dirigendi ipsum Institutum restitueret, et acritudinem et livorem in eos qui aliter sentirent et praesertim in Abbatem et in dispositionem Sanctae Sedis de hac re manifesta erit. Quamvis enim Rev.dus J. initio benemeritus fuerit in fundatione et diffusione sodaliti, post visitationem apostolicam primam, iussu Sanctae Sedis, omnino sese in regimen vel directionem sodaliti immiscere prohibitus est ac propterea in decreto erectionis Instituti iuris dioecesiani de eius nomine studiose ulla mentio facta est.

Soror N., vix antistita generalis creata, Rev.dum J. in integrum restituere satigit, et infra duos menses post electionem totam Congregationem visitavit et in relatione scripta ad Abbatem missa collabentem disciplinam religiosam expulsioni Rev.di J. esse tribuendam asseruit, duris verbis contra Visitatorem Apostolicum necnon Archiepiscopum adhibitis (Summ. 1-2). Paucis iterum hebdomadibus elapsis, Soror N., in epistola ad Abbatem scripta, exilium Rev.di J. planxit et ut

decretum formale erectionis Congregationis reformaretur petivit (26 nov. 1970), inserendo scilicet «i precedenti storici» quibus Rev.dus J. fundator Instituti vocatur et manifestatur. Quod cum Abbas Ordinarius concedere nollet, Soror N. epistolam ad Sacram Congregationem pro Religiosis et Institutis Saecularibus, die 6 iunii 1971, misit et praesens in Urbe ursit, ut «i precedenti storici», qui in decreto Exc.mi Mancinelli anno 1946 recolebantur, iterum in decreto erectionis religionis exprimerentur. Id quod Abbas aegre tulit, quia Rev.dum J. longe ab Instituto manere volebat. Hoc ergo tempore aperta discordia inter Sororem N. et Abbatem exardescere coepit, et propter arduos labores in Monasterio, Soror N. enim domum suppressi voluit et Abbas tandem dissensionum pertaesus, domum principem Congregationis a Roccapiemonte ad aliam dioecesim transferre optavit. Hic praeterea, cum regimen Sororis N. in omnimodam Instituti perniciem cessurum praevideret, Romae in aedibus Sacrae Congregationis de hac re egit et, de consilio Rev.mi Subsecretarii ipsius Dicasterii, facultatem gubernii Instituti innovandi scriptis petivit, die 1 iulii 1971 (Summ. 3-4). In sua epistola, Abbas, inter alia scripsit: «Durante quest'anno io sono venuto a conoscenza dei precedenti della nuova Generale e dei maneggi che hanno preceduto l'elezione. Suor G. N. all'epoca della visita apostolica non volle sottomettersi alle disposizioni del Visitatore; di sua iniziativa e finanziata non si sa da chi fece un giro per le case allo scopo di raccogliere firme per imbastire un ricorso contro l'Arcivescovo di Benevento, contro il Visitatore e contro l'Abbate di Cava; sottraendosi poi ad ogni obbedienza alla Madre Generale, si ritirò nella casa di Decorata (Benevento) dove visse da scismatica ... In occasione dell'elezione lo scorso anno c'è stata un'intesa tra Don P. e Suor G. per manovrare le cose in modo da far risultare eletta Suor G., la quale si sarebbe impegnata a rivalutare P. J. facendolo riconoscere fondatore e Superiore dell'Istituto ... Ultimamente mi ha mandato una lettera diretta a Vostra Eminenza, perchè io vi mettessi il mio nulla osta; la lettera naturalmente chiedeva che il Sac. P. J. venisse riconosciuto fondatore dell'istituto. Io mi sono rifiutato e alla mia esortazione di badare al vero bene dell'Istituto mi ha risposto che questa è la cosa essenziale e che intendeva andare a fondo della questione. Ora, Eminenza, è mia ferma convinzione che se le cose continuano così, l'Istituto va a finire, tanto più che in questi pochi mesi si sono avute diverse defezioni» (Summ. 3-4).

10. Abbas, propterea, facultatem petivit «di deporre la Generale eletta e il suo Consiglio e di nominare Generale per un triennio la fondatrice, Suor M. C., scegliendo un gruppo di collaboratrici, tra cui si spera tra tre anni di poter scegliere la futura Generale. Mi è sembrato mio dovere di coscienza inviare il presente esposto all'Eminenza Vostra e di chiedere questa facoltà perchè soltanto così, penso, si possa vedere di salvare questo Istituto che potrebbe domani rendere un servizio alla Santa Chiesa» (Summ. 4).

Huic Abbatis epistolae Sacra Congregatio non respondit, sed Abbas se consilio Exc.mi Secretarii ope telephonii significato egisse dixit in sua relatione: «... ho contestato alla medesima Superiora diverse irregolarità ed errori commessi durante il suo primo anno di governo, e l'ho invitata a dimettersi dalla carica. Ho

proceduto in questa mia azione alla presenza del mio Vicario Generale e del Consiglio Generalizio al completo, riunito nella Casa Madre di Roccapiemonte il giorno 8 luglio u.s. Le singole Consigliere da me invitate a dare le dimissioni, si sono subito dimesse senza sollevare eccezione alcuna, sconfessando così pubblicamente la Superiora Generale. Questa invece si è rifiutata categoricamente di rinunciare alla carica. La prima Consigliera e Vicaria pure si è dimessa ma poi si è rifiutata di firmare il verbale redatto in merito alla seduta», ideoque Abbas iterum depositionem Antistititae N. flagitavit. Relatio authentica huius sessionis necnon causae motivae ab Abbate allegatae in Summario prostant (10-12). Sed nec his documentis et petitionibus Rev.di Abbatis Sacra Congregatio respondit, nec renuntiationes Consiliariarum ratas habuit, sed novam omnino viam sponte incepit, de qua inferius disseretur.

Nulla, igitur, legis violatio in his invenitur. Abbas enim sibi ius acceptandi renuntiationes Antistititae generalis eiusque Consiliariarum non arrogavit nec Antistitam deposuit, sed tamquam longa manus Sacrae Congregationis renuntiationes prudenter procurare studuit. Iamvero, nulla auctoritas requiritur ut quis, et superior praesertim, renuntiationem officii propter graves defectus suadeat seu proponat. Abbas certe in religione iuris diocesani ius habet et officium, magis ac in religione iuris pontificii (can. 618, § 2), inquirendi de disciplina religiosa secundum Constitutiones, necnon errores corrigendi et transgressores puniendi (can. 619); eum vero minas adhibuisse a nemine nisi a Sorore N. asseritur.

Nec ex actis apparet Abbatem renuntiationes Consiliariarum ipsum accep- tasse, qui tamquam deputatum a Sacra Congregatione se habebat et oblatas renuntiationes cum authentico documento denunciavit, opportunas instructiones postulando. Abbas, in casu, etsi de consilio Sacrae Congregationis ageret, Antistitam non deposuit, renuntiationes Consiliariarum non acceptavit sed authenticam notitiam ad Sacram Congregationem, cuius erat quodammodo delegatus, misit.

Sacra Congregatio huic relationi et epistolae Abbatis numquam respondit, nec acta ab Abbate approbavit, quae potius silendo neglexit seu ignoravit, nec amplius sermo de inducenda antistititae renuntiatione auditus est. Sacra Congregatio forsitan instructiones ope telephonii datas agnoscere noluit, quae certe nomine actus seu decisionis Sacri Dicasterii, recursui apud Sectionem Alteram Signaturae Apostolicae obnoxiae, minime venire possunt. Actus Abbatis nonnisi quoddam interludium, ab Exc.mo Secretario Congregationis provocatum, erat, quod tamen nullum habuit effectum nec a Sacra Congregatione umquam approbatum est, ita ut nullus dari possit contra illud ad Signaturam Apostolicam recursus.

11. Neglecta relatione Abbatis Ordinarii, de qua supra, ad priorem viam ab ipso Abbate propositam, Sacra Congregatio rediit, ut de amovendo seu tollendo toto Congregationis gubernio ageretur. N. iam violentam epistolam, ad Abbatem directam, ad Sacram Congregationem, cognoscendi causa, transmiserat (Summ. 5); Sacra vero Congregatio eam invitaverat ut relationes suas exponeret et accusationes Abbatis datis rationibus refelleret, ut Sacrum Dicasterium ad iustam deci-

sionem devenire posset (19 iulii 1971), ideoque longa prodiit expositio et defensio diei 8 augusti 1971 (Summ. 19-22). Sacra Congregatio, igitur, prae oculis notitias et argumenta ex utraque parte habuit, nempe petitionem Abbatis eiusque relationem de sessione diei 8 iulii 1971, necnon relationem Sororis N. de visitatione Congregationis (Summ. 1), petitionem diei 6 iunii 1971 ad Sacram Congregationem, epistolam ad Abbatem die 9 iulii scriptam (Summ. 5) et longam relationem defensionis diei 8 augusti 1971 (Summ. 1 6-22). Sacra Congregatio praeterea de indole Rev.di J. satis edocta erat, et veracitatem et sinceritatem Sororis N., perspecta epistola ceterarum Consiliariarum (Summ. 14-15) metiri poterat. Quibus omnibus perpensis, Sacra Congregatio assertis Abbatis Ordinarii credidit et Antistitam N., *ad maius Congregationis bonum procurandum et ad interitum eius impediendum*, ab officio amovit, et novam Superionissam generalem cum novis Consiliariis nominavit atque constituit ad nutum Sanctae Sedis (Summ. 24). Decretum, die 24 augusti 1971 datum, statim cum utraque parte communicatum est et ab Abbate Ordinario executioni mandatum est die 30 septembris 1971.

12. Iamvero in decreto amotionis condendo Sacra Congregatio nullam legem *in procedendo* violavit: utramque partem pluries audivit, defensiones patronorum admittere non tenebatur, nec contradictorium pro more suo instituit. Sacra Congregatio pariter nullam legem *in decidendo* violavit: iusta aderat causa ad talem decisionem deveniendi, patebat cuique totam Congregationem pessum ituram nisi nova antistita nominaretur. Abbas, qui pluries Institutum ab interitu salvare conatus est, in sua petitione ad Sacram Congregationem (Summ. 3-4) concludit hoc nisi amota antistita fieri posse. Idea fixa Sororis N., de Rev.do J. iterum extollendo, ubique prorumpebat, et in callida electionis praeparatione et statim in prima relatione post electionem. Quamvis Soror N. tot accusationes neglecti officii a Rev.do Abbate ei contestatas cognosceret (Summ. 12), tamen a Sacra Congregatione ad sese defendendam invitata, has accusationes minime retundere tentavit, sed vel causam Rev.di J. peroravit, cuius restitutionem omnia vulnera putabat esse sanaturam, vel livorem et malignitatem in personam Abbatis expuebat. Idipsum Soror N. fecit in epistolis post amotionem scriptis.

13. Decisionem Sacrae Congregationis fuisse iustam etiam a posteriori, i. e. perspecta relatione Visitationis Apostolicae tertiae, paulo post amotionis decretum peractae, probatur. Visitator, enim, in sua relatione, Institutum in duas partes divisum agnoscit, sed caput princeps dissensionum a quaestione Rev.di J. oriri animadvertit (Summ. 43 ss.). Visitator Apostolicus scribit: «Madre G. ha il merito di aver affiatato le Suore e dato loro fiducia. Ha il torto di aver lavorato a proposito e sproposito per il reinserimento di Don P. J. per il quale sembra presa da una infatuazione ... Ha perso molto del suo ascendente per la cocciutaggine in favore di Don P.» (Summ. 45).

At sorores, quamvis de amotione antistititae generalis prius miratae essent, quam salvatricem languentis religionis censebant, statim novae antistititae adhaeserunt, de qua scribit idem Visitator Apostolicus: «..... la scelta è caduta bene. Ottimo elemento, sufficientemente preparata, prudente, con chiare prospet-

tive per il bene delle consorelle e coraggiosa » (Summ. 43).

Leviter de decreto Sacrae Congregationis iudicare non licet, quae diuturna experientia ea quae religiosis institutis prosint comperta habet et potestate sua «in aedificationem et non in destructionem» utitur. Facta decisio praesumitur rite facta, iustitiae congrua, bono communi et singulorum, quatenus fieri possit, apta. Recursus minime assertam legis violationem probavit.

14. Iuxta ea quae supra in iure exposuimus, in casu, non agitur de privatione *poenali* officii, quae supponit delictum et ordinarie fit mediante processu, si sit ferendae sententiae, vel mediante sententia declaratoria, si sit latae sententiae; agitur vero de amotione *oeconomica*, quae fit etiam citra titularis delictum vel culpam, propter gubernium ineptum vel nocivum, quae decernitur a Superiore simplici procedura administrativa.

Cum in amotione decernenda nihil aliud requiratur nisi *iusta causa proportionata*, quae esse potest sive ex parte officii, instituti vel religionis, sive ex parte ipsius titularis, etiam citra delictum vel culpam, praefata Sacrae Congregationis provisio «ad maius bonum eiusdem Congregationis promovendum» legitima censenda est.

His omnibus in iure atque in facto mature perpensis, Nos infrascripti Cardinales Membra Supremi Tribunalis Signaturae Apostolicae, pro Tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, Christi nomine invocato, proposito dubio «An constet de violatione legis in procedendo vei in decernendo relate ad decisionem Sacrae Congregationis pro Religiosis et Institutis Saecularibus diei 24 augusti 1971», edicimus, declaramus et definitive sententiarnus: NEGATIVE, seu non constare de violatione legis in procedendo vel in decernendo relate ad decisionem Sacrae Congregationis pro Religiosis et Institutis Saecularibus diei 24 augusti 1971.

E sede Supremi Tribunalis Signaturae Apostolicae, diei 14 decembris 1974.

DINUS Card. STAFFA, *Praefectus*; + ALOISIUS Card. TRAGLIA, *Ponens*
+ PAULUS Card. MARELLA; PAULUS Card. BERTOLI
SYLVIUS Card. ODDI